

Advies betreffende de levende vogelverzameling in het provinciaal Natuurpark Het Zwin

Nummer: INBO.A.2010.82

Datum: 08 maart 2010

Auteur(s): Koen Devos en Valérie Goethals

Contact: Marijke Thoonen – marijke.thoonen@inbo.be

Kenmerk aanvraag: e-mail op 12 februari 2010

Geadresseerden: Jean-Louis Herrier

Agentschap voor Natuur- en Bos
Provinciale Dienst West-Vlaanderen
Cel Kustzonebeheer
Zandstraat 255
8200 Brugge

jeanlouis.herrier@lne.vlaanderen.be

Cc: Carl Deschepper
carl.deschepper@lne.vlaanderen.be

AANLEIDING

Met het Zwinproject wordt de realisatie van een nieuw toeristisch en educatief 'Zwin Natuurcentrum' beoogd, gesitueerd in het Provinciaal Natuurpark Zwin en het Vlaamse deel van de Zwinvlakte. Samen met een projectvisie werd door de Provincie West-Vlaanderen en het Agentschap voor Natuur- en Bos een programma-aanbod opgemaakt die het natuurbelevingaanbod en het toeristisch informatieaanbod in het 'Zwin Natuurcentrum' omschrijft. In functie van doelgroepen die vogels graag van nabij bekijken zal een gereduceerde, levende vogelverzameling van typische Zwinvogels in het vroegere vogelpark gehuisvest worden.

VRAAGSTELLING

Een werkgroep van ornithologen werd samengebracht om een verantwoorde selectie te maken van een (beperkt) aantal, voor het Zwin en de Zwinstreek, typische vogelsoorten die tentoongesteld zullen worden in het nieuwe natuurpark. Aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek werd onderbouwd advies gevraagd omtrent welke soorten in aanmerking komen op basis van volgende criteria:

- De soorten zijn haast permanent of voor lange tijd in het Zwin en de Zwinomgeving aanwezig;
- De soorten zijn gemakkelijk verkrijgbaar binnen het legaal circuit van erkende vogelparken en privékwakers;
- De soorten vormen een goede illustratie van de grote variatie aan snavelvormen in functie van voedsel;
- De soorten kunnen in een vrij harmonieuze sfeer samen gehouden worden in een ruim verblijf.

CONCLUSIE

De bovenvermelde criteria lijken te volstaan voor een verantwoorde selectie van typische vogelsoorten.

De focus wordt best gelegd op typische vogelsoorten van waterrijke kustgebieden, in het bijzonder estuariene gebieden en poldergebieden. De voorkeur gaat uit naar soorten die in en rond het Zwin vrij gemakkelijk waarneembaar zijn. zeldzamere soorten waarvan de kans op een ontmoeting in de Zwinstreek (zeer) gering is (bv. roodhalsgans) komen minder in aanmerking. Daarnaast kan een onderscheid gemaakt worden tussen karakteristieke broedvogels enerzijds en wintergasten anderzijds.

Concreet wordt voorgesteld een selectie te maken uit volgende soorten:

- Broedvogels: bergeend, kluut, scholekster, Kievit en tureluur, eventueel ook grutto, slobbeend, zomertaling en kuifeend indien aandacht wordt besteed aan achterliggende poldergebieden.
- Wintergasten: kleine zwaan, grauwe gans, kolgans, kleine rietgans, brandgans, smient, wilde eend, brilduiker en in iets mindere mate ook wintertaling en pijlstaart. Om het gamma van de verschillende types eenden te vervolledigen kan eventueel ook een zaagbekkensoort toegevoegd worden (grote of middelste zaagbek). Ook steltlopers die voornamelijk doortrekken en overwinteren in de Zwinstreek (bv. zilverplevier, bonte strandloper, rosse grutto,...) komen in aanmerking maar hier stelt zich mogelijk een probleem wat herkomst betreft. Het is niet duidelijk of vogels uit kweek in gevangenschap verkrijgbaar zijn.

Het gaat om soorten die onderling genoeg verschillen vertonen wat betreft o.a. ecologie, morfologie (bv. snavelvormen) en trekgedrag om er een educatief interessant verhaal aan te koppelen.

Met betrekking op de huisvesting van vogels in gevangenschap en aspecten als dierenwelzijn heeft het Instituut- voor Natuur- en Bosonderzoek weinig expertise. Grote

soorten (bv. Lepelaars, reigerachtigen) en vogels met grote territoria (bv. roofvogels) stellen strengere eisen ten aanzien van hun huisvesting komen minder in aanmerking voor een vogelcollectie in het Zwin.

In de praktijk kunnen de verschillende steltlopersoorten wellicht samen gehouden worden in een grote nettenvolière. Voor de zwanen, ganzen en eenden (die over het algemeen geleewiekt worden) volstaat een voldoende grote vijver met aangrenzend grasveld. Indien hierbij de natuurlijke habitats enigszins kunnen nagebootst worden, betekent dit een educatieve meerwaarde.